

Kwetsbare groepen en veerkracht van wijken

VSO-congres
23 juni 2022

Kees Leidelmeijer

 In.Fact.Research

Inhoud

1 Context

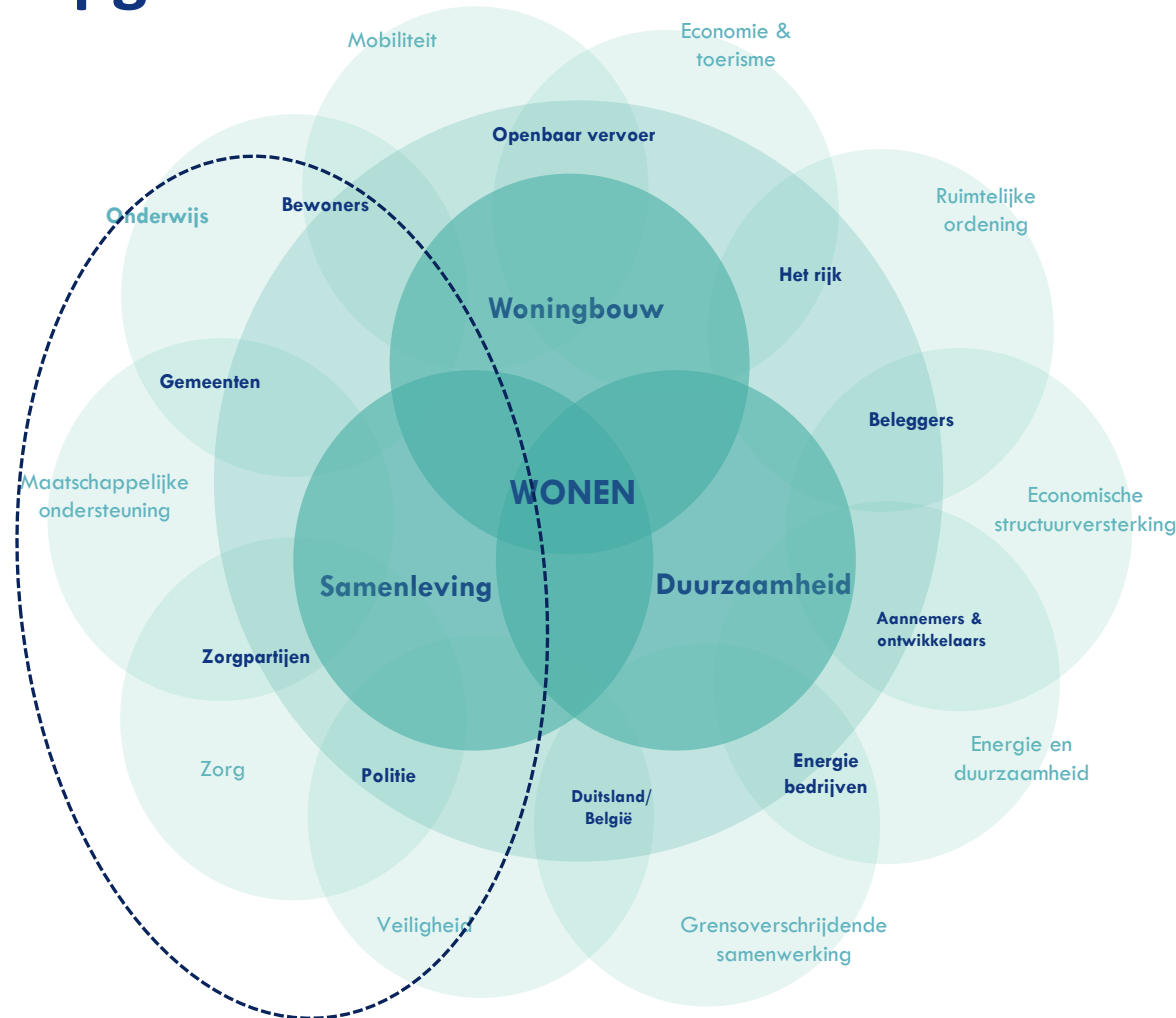
2 WoonZorgwijzer

3 Toepassingen: veerkracht

4 Vragen/discussie

Maatschappelijke opgaven rond Wonen

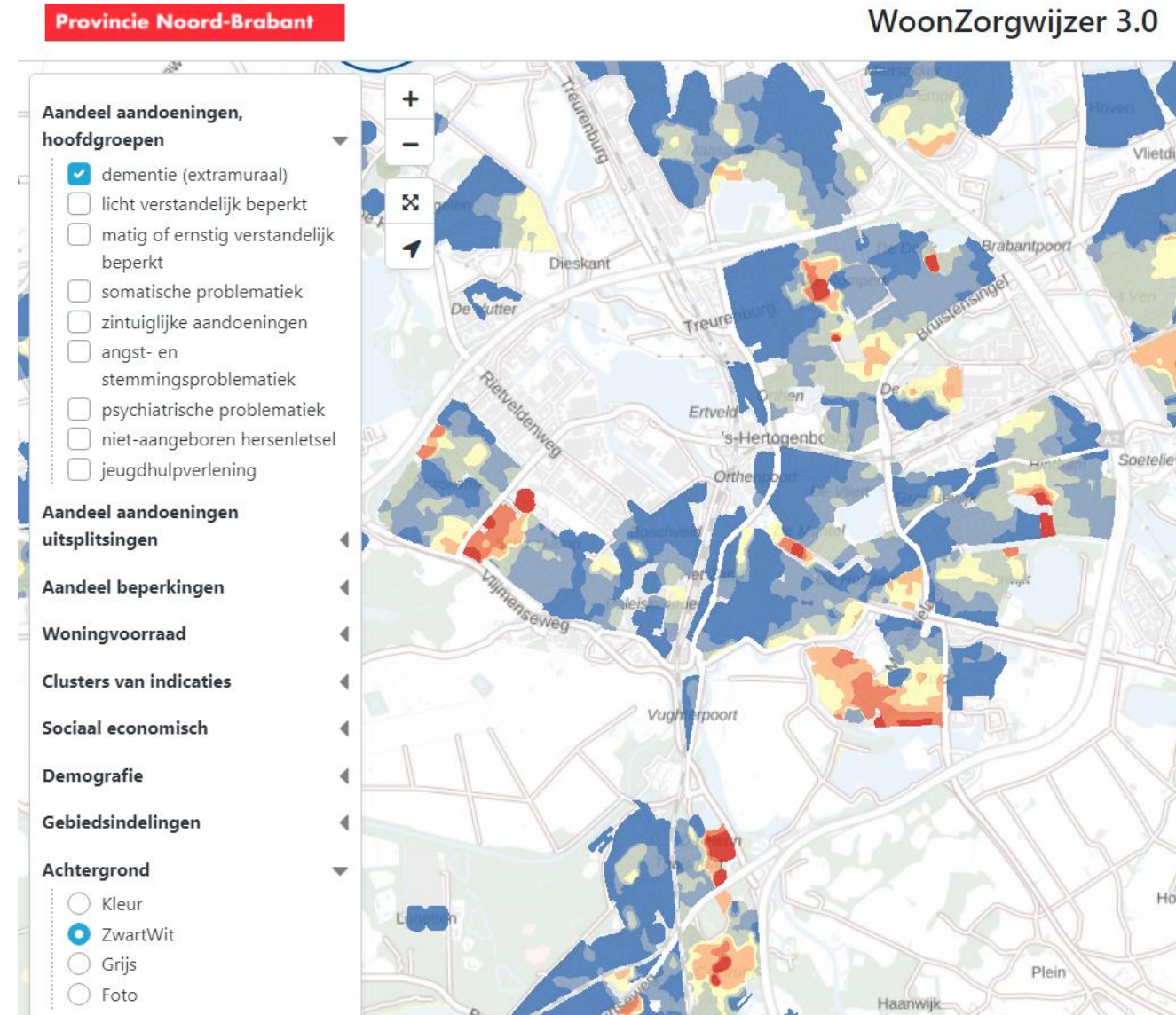
Bron: VOORUIT IN SOCIALE HUIZVESTING **CIRCUSVIS**

Aanleiding

- Decentralisaties
- Extramuralisering
- Ambulantisering
- Vergrijzing
- Bezuinigingen
- Inclusieve samenleving
- Relevante condities
- Gebiedsgericht beleid
- Nieuwe informatiebehoefte

Behoefte aan een instrument dat integraal beeld geeft van de (aandoeningen en beperkingen van) inwoners van wijken

Sindsdien alleen maar meer aandacht voor kwetsbare groepen

Het concept achter de WoonZorgwijzer

De WoonZorgwijzer biedt inzicht in de lokale (kans op) aandoeningen en beperkingen van de inwoners.

Veel bestaande data en modellen richten zich enkel op de behoeften, het gebruik en het aanbod.

Méér inzicht ontstaat door de combinatie van data.

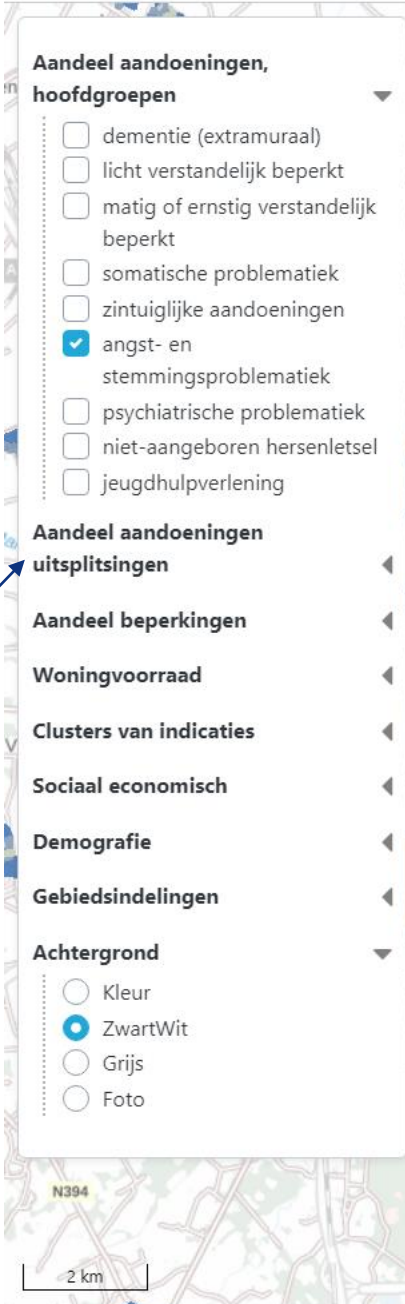
Aandoening/problematiek

- Dementie
- Licht verstandelijk beperkt
- Matig of ernstig verstandelijk beperkt
- Somatische problematiek
- Zintuiglijke aandoeningen
- Angst- en stemmingsproblematiek
- Psychiatrische problematiek
- Niet-aangeboren hersenletsel
- Jeugdproblematiek

Let op: Bij de eerste 8 hoofdgroepen gaat het alleen om de inwoners van 19 jaar en ouder die zelfstandig wonen!

In totaal worden 29 zorggroepen onderscheiden.

Let op: in de 3.0 versie is ook jeugdproblematiek opgenomen. De aandelen zijn berekend op de totale bevolking en de groep tot 19 jaar.

Beperkingen per levensdomein

- Sociale, dagelijkse redzaamheid
- Lichamelijk functioneren (ADL)
- Woonsituatie
- Psychisch functioneren
- Regie

Let op:

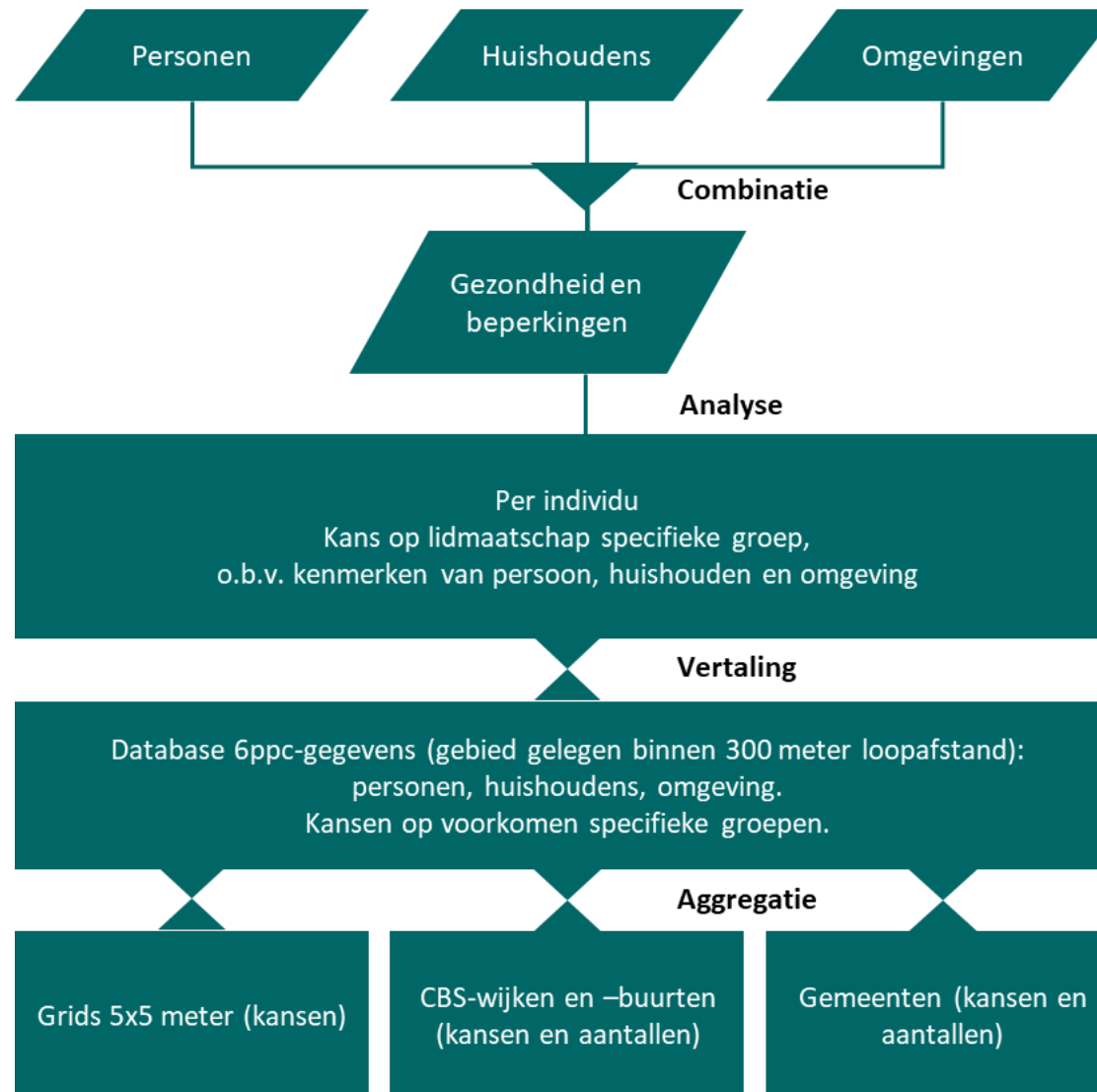
1. Het gaat om het oordeel van professionals (niet om dat van de cliënt).
2. Het gaat hier om het aantal mensen dat beperkt is, niet het aantal mensen dat een beroep doet op voorzieningen.
3. De betekenis van de beperking kan per groep verschillen.

The screenshot shows the MapGallery interface with the following sections:

- Aandeel aandoeeningen, hoofdgroepen**
- Aandeel aandoeeningen uitsplitsingen**
- Aandeel beperkingen**
 - ☐ daginvulling
 - ☒ administratie/financiën
 - ☐ contacten/sociaal netwerk
 - ☐ medicijngebruik/medische verzorging
 - ☐ mobiliteit buitenshuis
 - ☐ algemene dagelijkse levensverrichtingen
 - ☐ mobiliteit in huis
 - ☐ veiligheid in huis
 - ☐ het huishouden doen
 - ☐ stemmingen/angsten
 - ☐ probleemgedrag/verslaving
 - ☐ cognitief functioneren
 - ☐ regie
 - ☐ alarmering
- Woningvoorraad**
- Clusters van indicaties**
- Sociaal economisch**
- Demografie**
- Gebiedsindelingen**
- Achtergrond**
 - ☐ Kleur
 - ☒ ZwartWit
 - ☐ Grijs
 - ☐ Foto

Opbouw kwantitatief model aandoeningen

Provincie Zuid-Holland

Provincie Noord-Holland

Provincie Noord-Brabant

<https://nb.woonzorgwijzer.nl/app/map/1>

Provincie Noord-Brabant

Gemeente Enschede

Gemeente Enschede

Gemeente Etten-Leur

Gemeente Hengelo

Gemeente Nieuwegein

Hart van Brabant

Hoeksche Waard

Gemeente Hoorn

Gemeente Lansingerland

Gemeente Leiden

Gemeente Nieuwegein

WoonZorgwijzer PLUS
Gooi en Vechtstreek

Gooi- en Vechtstreek

Gemeente Schiedam

Waardenland

Zuid-Kennemerland &
IJmond

Privacy en openbaarheid

Betrouwbaar

- De betrouwbaarheid verschilt per aandoening, maar is groot (buurten/wijken)
- Praktijk ondersteunt ook validiteit (relatie met WMO-gebruik/schuldhelpverlening bijvoorbeeld)

AVG-proof

- Basisgegevens voldoen aan CBS-criteria om onthulling tegen te gaan (outputcontrole CBS)
- Aggregaties van 6ppc-**gebieden** binnen loopafstand van 300 meter → vlekkenkaart
- Output: **omgevingskenmerken**, geen kenmerken van het individu
- Gaat om **modelschattingen**, ook die output wordt onderdrukt bij aantallen < 10

Openbaarheid

- Openbaar: Er zijn veel partijen actief op het terrein van wonen met zorg, als zij hun beleid op gelijke gegevens baseren vereenvoudigt dat de **samenwerking**
- Bij uitbreiding met lokaal specifieke gegevens zal een **afgeschermd omgeving** in bepaalde gevallen wenselijk zijn

De WoonZorgwijzer

Inmiddels een beproefd instrument. Het wordt gebruikt voor ondersteuning van het (lokale) beleid op het gebied van wonen, zorg en ondersteuning.

De WoonZorgwijzer voorspelt waar welke zorgdoelgroepen wonen en welke beperkingen zij ervaren in hun dagelijks leven. Dit betreft mensen met beperking die 19 jaar en ouder zijn en zelfstandig wonen:

De WoonZorgwijzer faciliteert gesprekken tussen gemeenten en andere instanties op het gebied van wonen, zorg en welzijn.

Een greep uit de toepassingsmogelijkheden

- Basis voor woonzorgvisies en afwegingskader
- Verankering wonen met zorg in woonvisies
- Uitstroom beschermd wonen en maatschappelijke opvang
- De mate van zelf- en samenredzaamheid van buurten en kernen
- Van specifieke naar generieke voorzieningen
- Binnenstedelijke ontwikkelingen / leegstaand zorgvastgoed
- Risicoanalyses voor de brandweer
- Schuldenproblematiek bij mensen met LVB
- De klimaatdiscussie
- Evaluatie woonservicegebieden
- Samenstelling en takenpakket sociale wijkteams

Steeds meer typen organisaties gebruiken de WoonZorgwijzer: (verschillende afdelingen binnen) gemeenten, regio's, provincies, corporaties, zorg- en welzijnsinstellingen, de brandweer, adviesbureaus, wetenschappers etc.

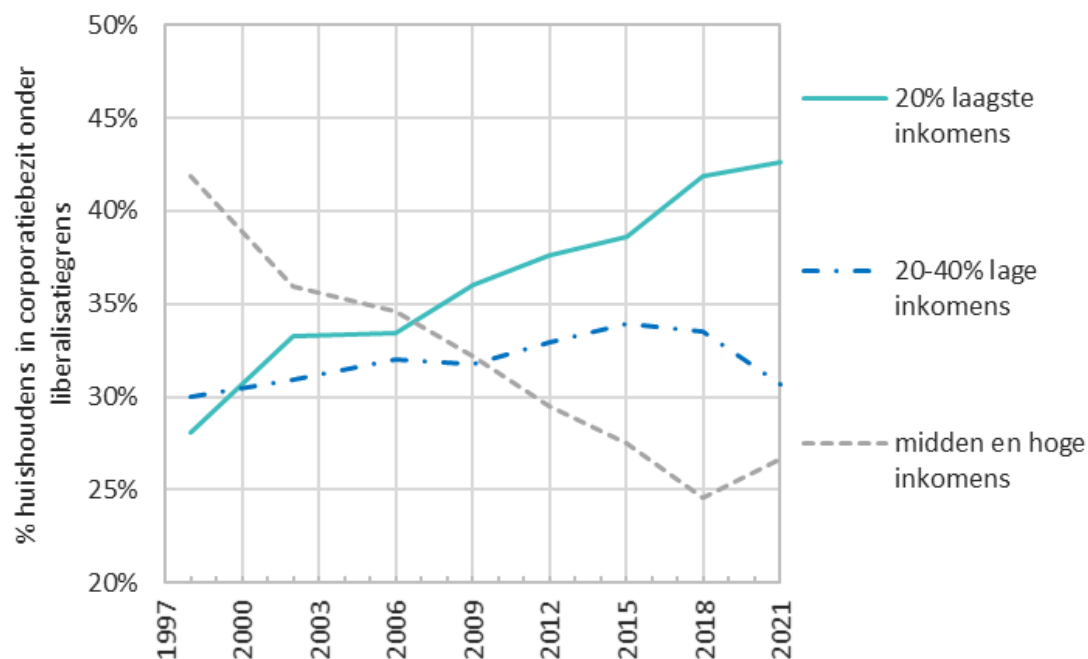
Meerwaarde ontstaat als de WoonZorgwijzer wordt gecombineerd met andere (lokale) bronnen.

Veerkracht (in het corporatiebezit)

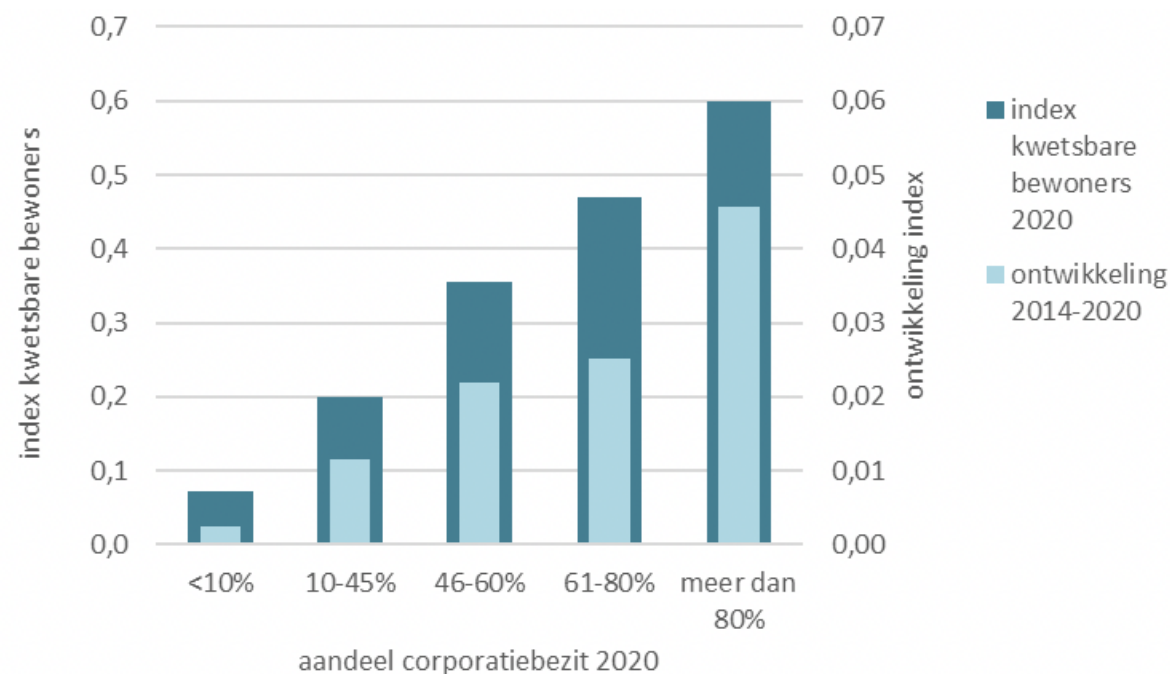
- Combinatie
 - WoonZorgwijzer,
 - CBS-microdata,
 - WBO/WoON-reeks,
 - Leefbaarometer (dimensie overlast en onveiligheid)
- Samenhang tussen (ontwikkeling en concentratie van):
 - Problemen overlast en onveiligheid
 - Kwetsbare bewoners
- Geïnitieerd vanuit Aedes,
- Veel aandacht voor geweest
- Corporaties, maar ook gemeenten en andere lokale actoren

Veerkracht (in het corporatiebezit)

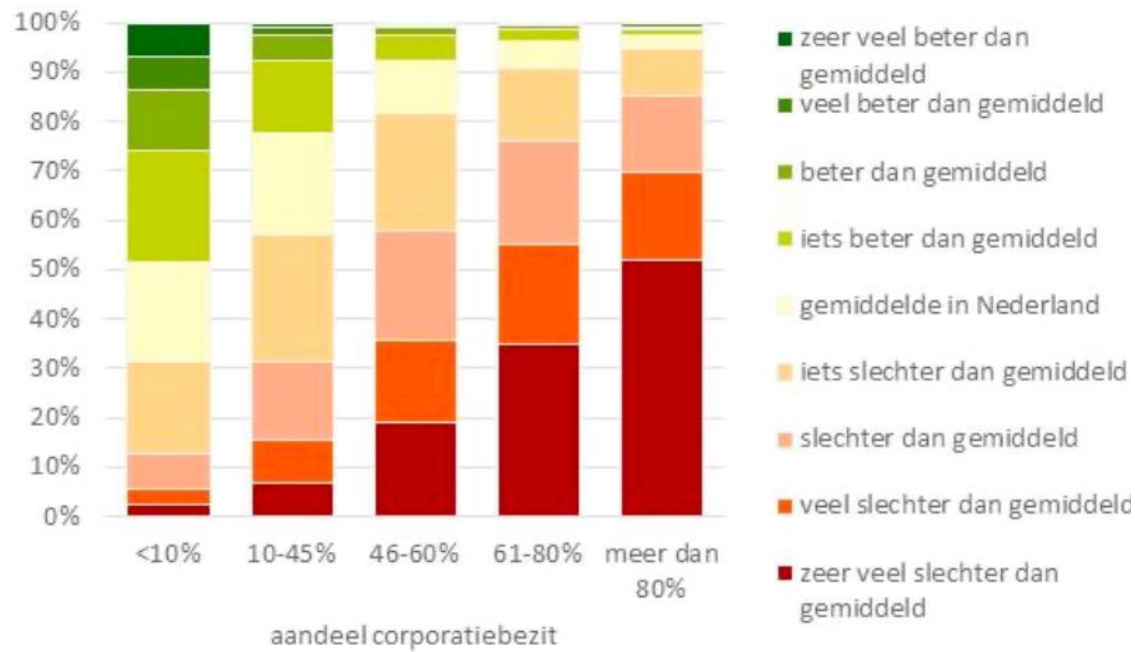

Landelijk, langjarige trend in sector

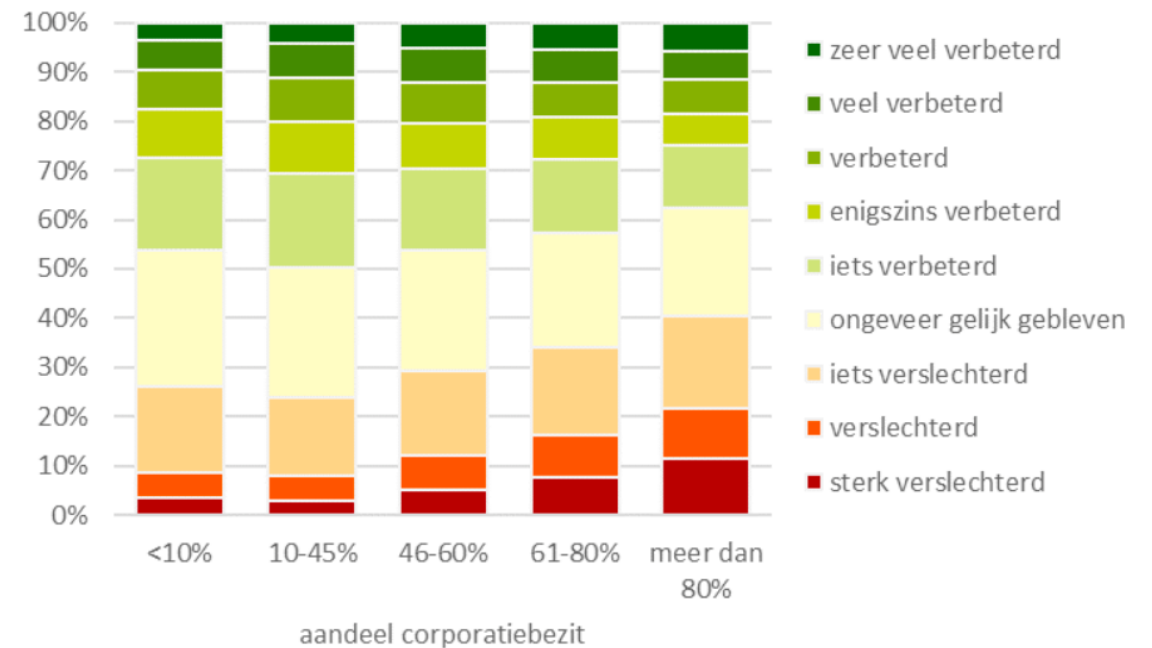

Lokaal: ruimtelijke concentratie

Veerkracht (in het corporatiebezit)

Samenhang met overlast en onveiligheid

En ontwikkeling...

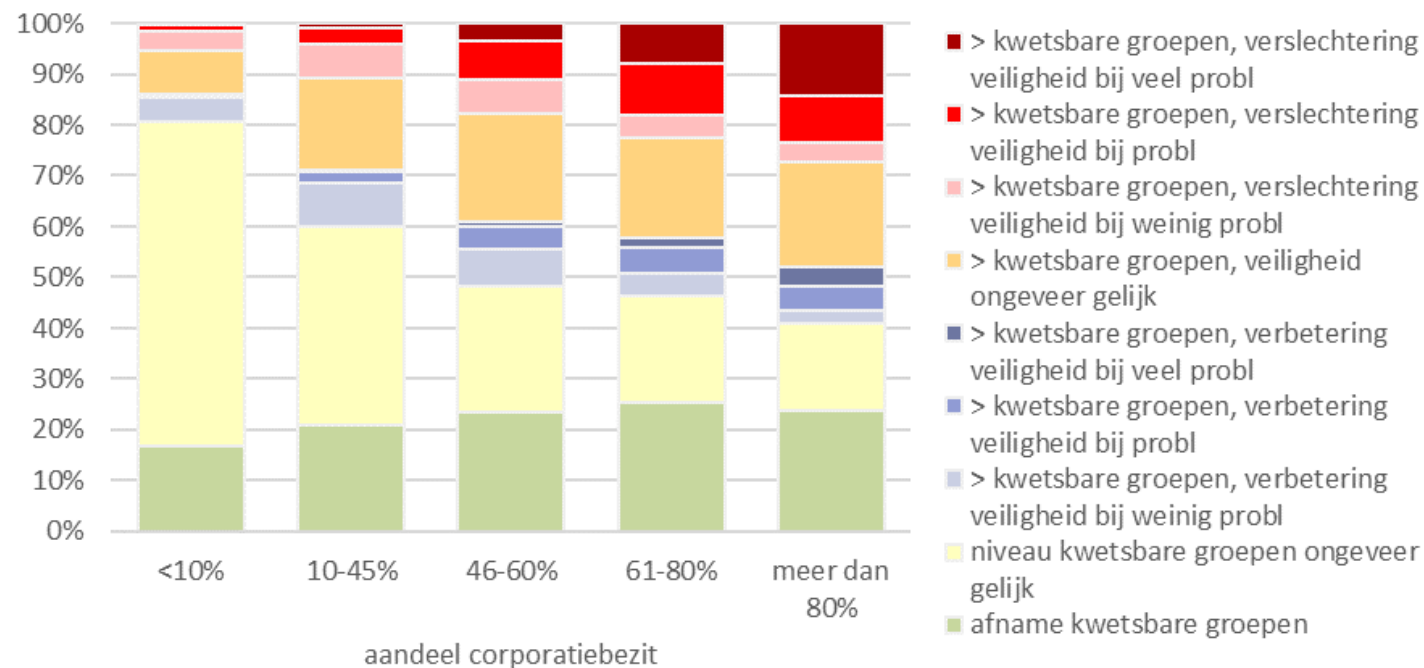
Veerkracht (in het corporatiebezit)

Toenemende concentratie van kwetsbare bewoners gaat over het algemeen samen met meer overlast en onveiligheid

Maar niet altijd! **Waar wel en waar niet?**

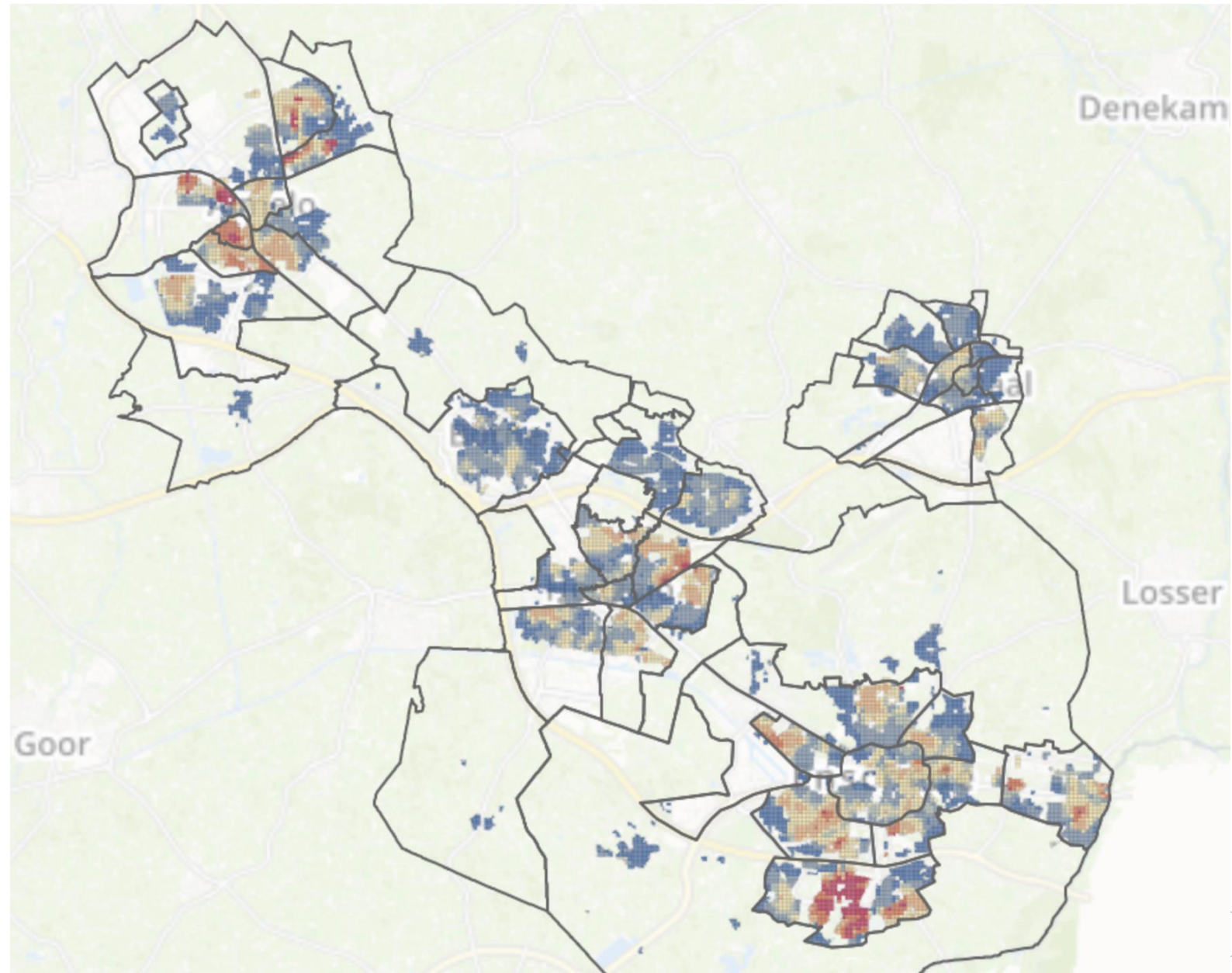
Veerkracht zegt iets over hoe een specifieke buurt/wijk weet om te gaan met deze toenemende concentratie.

De leefbaarheid kan dus goed zijn, maar de veerkracht laag en andersom.

Kaarten in Aedes- datacentrum

- Geheel Nederland
- 2014-2020
- Voorbeeld:
 - Almelo, Hengelo, Enschede, Oldenzaal
 - Index kwetsbare bewoners

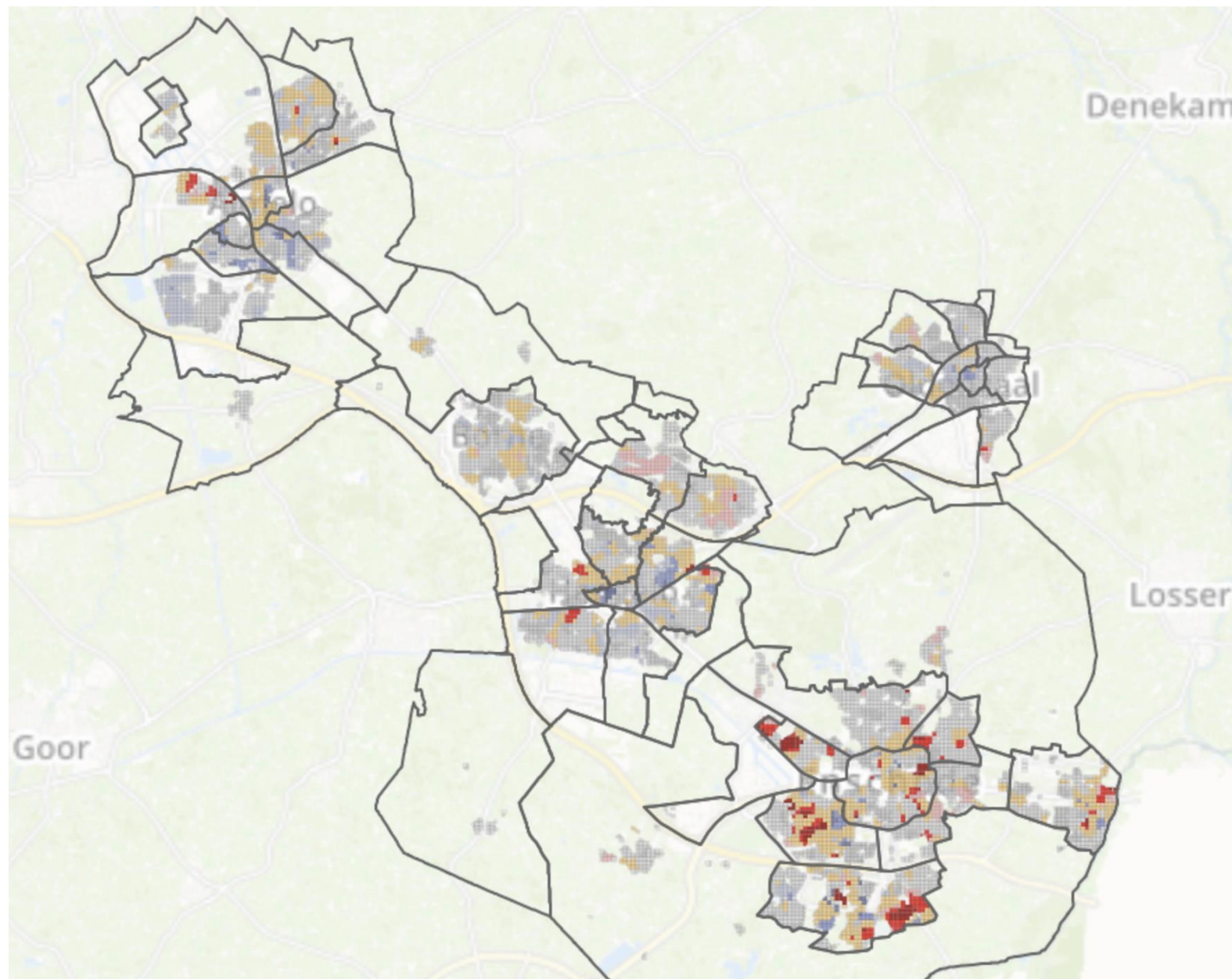
Kaarten in Aedes-datacentrum

- Geheel Nederland
- 2014-2020
- Voorbeeld:
 - Almelo, Hengelo, Enschede, Oldenzaal
 - Overlast en onveiligheid

Kaarten in Aedes-datacentrum

- Geheel Nederland
- 2014-2020
- Voorbeeld:
 - Almelo, Hengelo, Enschede, Oldenzaal
 - combinatiekaart

Sturen op veerkracht: 4 strategieën

Altijd in samenhang

- Altijd een combinatie van de vier strategieën.
- Een effectieve aanpak (de mix strategieën) berust altijd op een goede probleemanalyse.
- Problemen manifesteren zich vaak op niveau van de buurt, de oplossingen op het niveau van de stad of regio.
- De succesvolle aanpak is niet een serie projecten en tijdelijk, maar een programma en veeljarig.
- Het vraagt leiderschap om over het organisatie- en gemeentebelang heen te durven kijken.
- **Samenwerking gevraagd van gemeente(n), politie, bewoners, ondernemers, zorg- en welzijnsorganisaties, corporaties - lokaal en regionaal!**

OMGAAN MET

TEGENGAAN VAN

MATERIEEL

BEWONER

LEEFOMGEVING

Kwaliteit van gebouwen, voorzieningen en openbare ruimte

WONINGPROGRAMMA

Woningprogramma en infrastructuur

SOCIALE AANPAK

Begeiden en kansen vergroten

WONINGGEBRUIK

Veranderen van instroom en gebruik

Gereedschapskist Veerkracht

4x4 instrumenten

1. Inhalen achterstallig onderhoud
2. Verduurzaming en klimaatadaptatie
3. Kwaliteit openbare ruimte
4. Wijk- en buurtvoorzieningen

5. Zelfredzaamheid (armoede, basisvaardigheden, etc)
6. Veiligheid en tegengaan ondermijning
7. Sociale structuren in de buurt
8. Talentontwikkeling en dagbesteding

9. Vervangen bestaande woningen
10. Samenvoegen bestaande woningen
11. Toevoegen sociale huurwoningen
12. Toevoegen (middel)dure woningen

13. Huurprijsbeleid
14. Woningtoewijzing
15. Bijzondere woonconcepten
16. Verkoop

DANK

Vragen, opmerkingen, suggesties?

kees.leidelmeijer@infact.eu